A photograph of two women embracing on a train platform. The woman on the left is wearing a patterned jacket and a white tote bag. The woman on the right is wearing a green jacket and a yellow bag. The background shows a train and a platform with a blurred crowd.

VR Groupin näkemyksiä raideliikennemarkkinan kasvattamiseksi –investoidaan ratainfraan ja lisätään kilpailua

Pro Rautatiet -webinaari 2.6.2023
Jonna Juslin

VR lyhyesti

VR luo vastuullisen liikkumisen tulevaisuutta Suomessa ja Ruotsissa. Olemme matkustuksen, logistiikan ja kunnossapidon palveluyritys, joka on pitänyt yhteiskunnan liikkeessä jo yli 160 vuoden ajan. VR on Suomen valtion omistama yhtiö.

Matkoja Suomessa

128,9

miljoonaa

Matkoja Ruotsissa

65,3

miljoonaa

Tavarakuljetuksia

34,4

miljoonaa tonnia

Työntekijöitä

9 087

henkilöä

Liikevaihto

1 107,0

miljoonaa euroa

Historia

160

vuotta vastuullista liikennettä

Liiketoiminta-alueemme

Kuljetamme matkustajia kauko- ja kaupunkiliikenteessä.
Hoidamme teollisuusyritysten tavaraliikennettä.

VR Kaupunkiliikenne

Lähijuna-, raitiovaunu- ja linja-
autoliikenne Suomessa ja
Ruotsissa.

VR Kaukoliikenne

Kaukojunamatkustus
Suomessa.

VR Transpoint

Raskaan teollisuuden
logistiikkakuljetukset rautateillä
ja maanteillä Suomessa.

VR Group haluaa olla luomassa kasvavaa raideliikennemarkkinaa, joka houkuttelee kilpailijoita ja lisää matkamääriä ja tonneja raiteilla

Tavoitteena on raideliikenteen kulkumuoto-osuuden kasvattaminen matkustajaliikenteessä 10 prosenttiin (6,2 % vuonna 2019) ja tavaraliikenteessä 30 prosenttiin (25,5 % vuonna 2019).

Kasvattamalla Suomen raideliikennemarkkinaa ihmisten ja tavaroiden liikkumisesta tulee aiempaa kestävämpää, Suomen huoltovarmuus vahvistuu ja samalla maakuntien saavutettavuus paranee.

Miten raidemarkkinaa kasvatetaan?

VR Group kannattaa kilpailun lisäämistä –ratkaisuehdotuksemme uudelle hallitukselle

- **Riittävät ja kohdennetut infrainvestoinnit ovat edellytys raideliikenteen kasvulle ja markkinan kilpailun lisäämiselle.** Mikään kilpailumalli ei toimi, jos raideinfra ei ole kunnossa. Lyhentämällä korjausvelkaa ja lisäämällä ratakapasiteettia voidaan kasvattaa raideliikenteen kulkumuoto-osuutta ja siten edistää vihreää siirtymää, vähentää liikenteen päästöjä ja vahvistaa Suomen huoltovarmuutta.
- **EU-sääntelyyn pohjautuva vapaan kilpailun malli tuo eniten etua asiakkaalle ja yhteiskunnalle kauko- ja tavaraliikenteessä.** Julkista rahoitusta ei tarvitse liikenteeseen tai kalustoon, mikä järjestyy jo nyt markkinaehtoisesti.
- **Julkinen kalustoyhtiö soveltuu ostoliikenteeseen,** mikä on nopein tapa edistää raideliikennekilpailua. Kunnille ja kuntayhtymille tulisi mahdollistaa alueellisen ostoliikenteen järjestäminen.

Riittävät ja oikein kohdennetut infrainvestoinnit ovat kaiken raideliikenteen kasvun edellytys

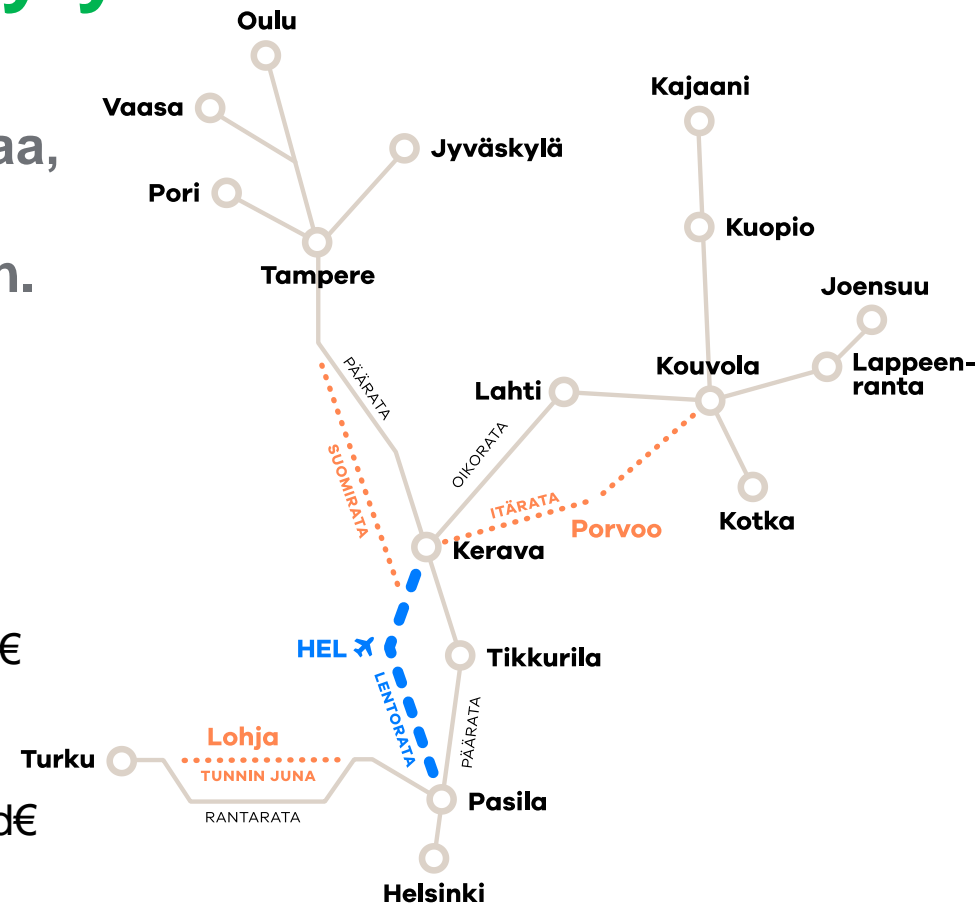
Keskeistä on lyhentää rataverkon 1,3 Mrd € korjausvelkaa, parantaa olemassa olevaa ratainfraa ja kasvattaa ratakapasiteettia investoimalla uusiin raiteisiin.

Nykyistä rataverkkoa kunnostettava ja kehitettävä

- Perusväylänpidon 100 M€ korotus nykytasoon
- Matka-aikojen nopeuttamishjelma 200 M€
- Tilapäisten nopeusrajoitusten poistaminen 50 M€
- Elinkeinoelämän kuljetuksia tukeva raideliikenteen infrapaketti 500 M€

Kasvu edellyttää investointeja

- Helsinki–Tampere-rataosuuden perusparannus ja tasonnosto 3,6 Mrd€ sekä kapasiteetin lisäys välille Helsinki–Pasila.
- Lentorata 2,7 Mrd€
- Uusien teollisuuslaitosten räätälöidyt infrainvestoinnit tapauskohtaisesti

LENTORATA parantaa koko Suomen raideliikenteen toimivuutta ja maakuntien yhteyksiä maailmalle

Kestävää kasvua ja vihreää siirtymää vauhdittavat raidehankkeet hallitusohjelmaan

Pitkän aikavälin tärkein kasvua edistävä hankekokonaisuus

1. Helsinki–Tampere -ratayhteyden kehittäminen kokonaisuutena

Pääradan ruuhkaisimpien rataosien kehittäminen poistamalla matkustaja- ja tavaraliikenteen pullonkauloja ja lisäämällä läntisen kansainvälisen reitin välityskykyä Etelä-Suomeen

- Helsinki–Tampere-rataosuuden perusparannus ja tasonnosto ja kapasiteetin lisäys Helsinki–Pasila 3,6 mrd€
- Lentorata, kapasiteetin lisäystä niin Itä-, Keski- kuin Pohjois-Suomelle 2,7 mrd€

Ehdotuksia tulevan hallituskauden kasvuhankkeiksi

1. Jatkosähköistystarpeet tehokkuuden lisäämiseksi ja päästöjen vähentämiseksi –Teollisuuden kuljetusten päästövähennykset ja kotimaan matkailun tehostaminen:

Tornio–Kolari ~70 M€, Elijärvi–Röyttä lisäsähköistykset osana Laurila–Haaparanta sähköistämistä 18 M€, Joensuu–Uimaharju–Pitkämäki ~40 M€, Kontiomäki–Hyrynsalmi/Ämmänsaari ja Kontiomäki–Vuokatti–Pitkämäki ~50 M€, Raisio–Naantali ~ 11 M€ (sis. peruskorjauksen, sähköistykseen osuus 1 M€)

2. Junamatkustajien mobiiliyhteyksien parantaminen pääradalla ~40 M€

Panostukset radanvarteen sijoitettaviin mastoihin tukiasemineen ja siirtoyhteyksineen.

3. Matkustajaliikenteen pääreittien nopeutuspaketti ~ 200 M€

Yksittäisiä kustannustehokkaita ja nopeasti käynnistettäviä toimenpiteitä eri puolilla Suomea: Karjalanrata, Savonrata, Tampere–Jyväskylä, Seinäjoki–Vaasa, Seinäjoki–Oulu, Rantarata

4. Raakapuureittien kapasiteetin lisääminen Savossa ja Karjalassa

Välityskyvyn lisääminen ja liikenteen tehostaminen liikennepaikkoja ja turvalaitteita kehittämällä ~80 M€. Heinävaara–Ilomantsi perusparannus raakapuun saatavuuden varmistamiseksi ~45 M€.

5. Kaksoisraide Luumäki–Joutseno -välille ~200 M€

Kapasiteetin lisääminen poistamalla matkustajaliikenteen ja tavaraliikenteen pullonkaula Suomen vilkkaimmalta yksiraiteiselta rataosuudelta Luumäen ja Imatran välillä.

6. Kunnostus ja sähköistystarpeet teollisuuden investointien tukemiseksi

Seinäjoki-Kaskinen rata, peruskorjaus ja sähköistys ~ 240M€

VR on sitoutunut edistämään kilpailua

Vapaa kilpailu edistää tervettä raideliikennemarkkinaa niin matkustaja- kuin tavaraliikenteessäkin.

- Markkinaehtoisessa liikenteessä tarjonta, palvelut, kalusto ja hinnat ohjautuvat matkustajan ja teollisuusasiakkaan valinnanvapauden mukaan.
- Matkustajaliikenteessä vilkkaille yhteysväleille syntyy markkinaehtoisesti kilpailua ilman julkista tukea, vapaan kilpailun mallilla. Kaukoliikenne jo 83 % markkinaehtoista.
- Kuten KKV suositti, reitit ja vuorot, joille voisi syntyä kilpailua markkinaehtoisesti, tulisi rajata julkisten hankintojen ulkopuolelle.
- Kannattamaton, mutta Suomen saavutettavuudelle välttämätön matkustajaliikenne tulee kilpailuttaa julkisin varoin.
- Tavaraliikenne toimii täysin markkinaehtoisesti ja VR:n markkinaosuus on 86 % kokonaismarkkinasta (93 %/2021).

Julkinen kalustoyhtiö soveltuu hyvin ostoliikenteeseen

- Lipputuloilla kannattamaton, mutta Suomen saavutettavuudelle välttämätön alueellinen liikenne tulisi kilpailuttaa julkisin varoin.
- Kunnille ja kuntayhtymille tulisi mahdollistaa alueellisen ostoliikenteen järjestäminen Ruotsin mallin mukaisesti, millä varmistettaisiin alueellinen saavutettavuus.
- Suomeen tulisi perustaa julkinen kalustoyhtiö, johon siirretään kilpailutetussa ostoliikenteessä käytettävä kalusto.
- VR voi myydä kalustoyhtiölle alueelliseen ostoliikenteeseen soveltuvaa kalustoa.
- Kaupallisesti kannattavassa markkinaehtoisessa kauko- ja tavaraliikenteessä kalustoa on kattavasti saatavilla markkinoilta, joko ostamalla tai leasingmallilla.

Ostoliikenteen kalustoyhtiö käsittäisi alustavasti seuraavat kalustolajit: Sm2, Sm4, osan tulevasta SmX-kalustosta ja kiskobussit

Ruotsin malli:

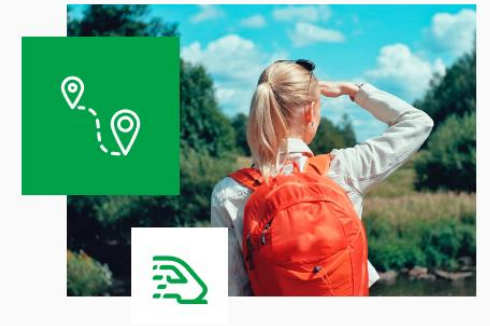

Ruotsissa kaukoliikenne toimii vapaan kilpailun periaatteella ja operaattoreilla on avoin pääsy koko rataverkolle ratakapasiteetin puitteissa. Kannattavassa liikenteessä operaattori omistaa kaluston. Kilpailu on jatkuvaa. Markkinaehtoisesti kannattamatonta ostoliikennettä kilpailutetaan julkisesti 21 alueviranomaisen toimesta julkisen kalustoyhtiön avulla.

Yhdistämällä eri liikennemuotoja matkaketjuiksi sujuvoitamme ja lisäämme asiakkaan matkustusta joukkoliikenteessä – koko maassa

- Kehitämme matkaketjuja jatkuvasti. Teemme jo nyt yhteistyötä yli 20 eri toimijan kanssa – esim. paikallisliikenteen lipunmyynti, liityntäpysäköintiyhteistyö, taksipalvelut sekä auton vuokraus.
- Lisäksi selvitämme mahdollisuuksia alueellisille lippuyhteistöille, jotka sujuvoittavat arjen matkustusta jo nyt esim. Pirkanmaalla ja Kymenlaaksossa
- Markkinaehtoisesti toimivilla matkaketjutoimijoilla on yhteinen intressi hyvän asiakaskokemuksen synnyttämiseksi.
- Rakennamme matkaketjuja digitaalisesti modernien ja valtakunnallisesti skaalautuvien rajapintaintegraatioiden avulla.

Vihreämpi kokonaismatka matkaketjuilla

Sujuva matka asemalle, junassa ja aina perille asti

Yhdistä eri liikennemuotojen parhaat puolet

Paikallisliikenteen liput, pysäköinti asemilla, taksimatka asemalta, kaukoliikenteen jatkoyhteysbussin kyydissä - VR:n matkaketjuilla matkustat koko matkasi vihreämmin.

Yhteistyökumppanimme

Lue lisää: vr.fi/matkaketjut

Kiitos!